

Összeállította: CSERNY Tibor, PALOTÁS Klára

Események, rendezvények

X. Országos Középiskolai Földtudományi Diákkonferencia

A Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kara a Magyarhoni Földtani Társulat Oktatási és Közművelődési Szakosztályával együttműködésben idén már tizedik alkalommal rendezte meg az Országos Középiskolai Földtudományi Diákkonferenciát. A 2017. március 10–11-én tartott rendezvényre 28 előadói nevezés érkezett az ország 16 közép fokú oktatási intézményéből, közel 70 regisztrált résztvevőtől.

Az konferencia legfőbb célja, hogy összegyűjtse azokat a középiskolás diákokat, akik a földtudományok valamelyik ágával a tananyagon túlmenően foglalkoznak, kutatásokat végeznek, és egy konferencia keretében lehetőséget nyújtson nekik, hogy az így szerzett ismereteiket egymással és az érdeklődőkkel megosszák. További célkitűzés, hogy a rendezvény által a földtudományok a középiskolákban, illetve a diákok közvetítésével szélesebb társadalmi szinten is, nagyobb ismertséget nyerjenek.

Az idei évben a konferencia időpontja egybeesett a 35. Miskolci Nemzetközi Ásványfesztivállal, amelynek a programjaihoz a résztvevők csatlakozni tudtak. A konferencia zsűrijét neves, földtudományokkal foglalkozó szakemberek alkották. A szakmai zsűrik elismerően nyilatkoztak a diákok teljesítményéről, látható volt a diákok földtudományok iránti elkötelezettsége és szakmai felkészültsége.

A pénteki szekcióülések után a diákok és felkészítő tanáraik érdekes szakmai programokon vehettek részt, saját kezükkel formáztatták meg a földrajzi alakzatokat a digitális terepasztalon, vagy a tanbánya mélyében ismerkedhettek a bányászati technológiákkal.

A szombati eredményhirdetésen Dr. MÁDAI Ferenc, a Műszaki Földtudományi Kar dékánhelyettese, valamint a Magyarhoni Földtani Társulat Oktatási és Közművelődési Szakosztályának elnöke gratulált minden résztvevőnek, majd átadta az okleveleket és a tárgynyereményeket. A szekciókban kiosztott díjazások mellett a legfontosabb elismerés, hogy a zsűri által legjobbnak ítélt elsődíjas és különdíjas középiskolás, kutató diákok jogosultságot szerezhetnek az Országos Tudományos Diákköri Konferenciára való nevezésre a témájuknak megfelelő szekcióba. Ott a dolgozataik az egyetemi előadásokkal azonos szabályok szerint kerülnek megméretetésre. Amennyiben az OTDK szekció zsűrije úgy ítéli meg, hogy a középiskolás diák munkája díjat érdemel, számára az OTDK bármely helyezése, díja, illetve az „OTDK junior díja” adható.

A konferencia zárását követően a diákok csatlakoztak az ásványfesztivál szakmai előadásaihoz, majd belevetették magukat a csodálatos ásványok és drágakövek erdejébe.

Az Ásványvagyon gazdálkodási fórum 6. előadói ülése Karöltve — mezőgazdaság és ásványi nyersanyagok

A két ágazat együtt szerepelt a hagyományos, évente rendezett Ásványvagyon Fórumon, a Magyarhoni Földtani Társulat és a MTA Miskolci Akadémiai Bizottsága Bányászati–Földtudományi–Környezettudományi Szakbizottsága, a Miskolci Egyetem műszaki földtudományi kara és az Eszterházy Károly Egyetem

Agrártudományi és Vidékfejlesztési Kara rendezvényén Gyöngyösön, 2017. április 19-én.

Országunk két legfontosabb természeti erőforráscsoportja nincs a közérdeklődés sodorvonalában, pedig jelentős többlet erőforrásokat mozgósíthatna a nemzeti össztermék gyarapítása, az ásványi nyersanyagok jobb felhasználása, a talajerő optimális kihasználása révén.

Az esemény fő célja az volt, hogy az ásványi nyersanyagokat kutató, termelő és feldolgozó, valamint az ezeket felhasználó szakemberek találkozhassanak, eszmét cseréljenek. A konferencia társrendezője és házigazdája idén az Eszterházy Károly Egyetem Gyöngyösi Campusa volt. Az előadók és érdekes témák között szerepelt NÉMETHY Sándor egyetemi docens (Eszterházy Károly Egyetem) összefoglalója az ásványi alapú talajjavító anyagokról a szőlészetben, illetve MICHÉLI Erika egyetemi tanár (Szent István Egyetem) előadása a kőzet és a belőle képződött talaj kapcsolatról. A további előadások között szerepeltek Miskolci Egyetem oktatói és kutatói (MUCSI Gábor egyetemi docens, KRISTÁLY Ferenc, tudományos főmunkatárs, BOHÁCS Katalin, DALLOS Zsolt ELTE) a nanoörlés szerepéről a zeolit tápelemhordozásában, az ajkai Duszén (BOROS Dénes) bemutatója a magas huminsav tartalmú dudarit alkalmazásáról a mezőgazdaságban. A Geoproduct Gyógyító Ásványok KFT kutatócsoportja (MÁTYÁS Tibor) a zeolit alapú Plantafit alkalmazásával elért terméseredményekről számolt be. Az EKE fiatal kutatói az egri borvidék mikro- és makroelemek vizsgálatáról (NAGY Richárd tudományos munkatárs), illetve a meddőhányók nehézfém szennyezésének növénykultúrákkal történő mérsékléséről (TURY Rita egyetemi adjunktus) értekeztek. Végül a kecskeméti Aranyhomok Szövetkezet képviselője (LAKÓ Sándor) számolt be a bányászati termékek és agrárgazdasági trendek összefüggéséről. A konferencián több mint 50 regisztrált résztvevő volt, egyetemek, bányászati és agrár gazdasági társaságok, kutató intézetek szakemberei.

FÖLDESSY János

Geológus piknik Tatabányán

Idén is megrendeztük az immáron hagyománnyá vált Geológus pikniket a Föld napja programsorozatokhoz kapcsolódva. 2017. április 22-én Tatabánya városa látta vendégül a rendezvényt, melynek szervezői a Magyarhoni Földtani Társulat Ifjúsági Bizottsága, valamint az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület (OMBKE) tatabányai helyi szervezete voltak. A nap első felében a résztvevők meglátogatták a város bányászati múltjának emléket állító Aknatorony kilátót és a geológiai szempontból is igen látványos Szelim-barlangot. A délelőtti túrát a Turul zárta a 19 fős csoport. Délben a tatabányai XIV/A aknából átalakított vízbányában folytatódott a program, ahol a vízmű dolgozói ismertették a vízbánya működését föld felett és több 100-m mélyen a föld alatt is. A kicsiknek és nagyoknak egyaránt nagy élményt nyújtó bányajárás után a tatabányai bányászati skanzen meglátogatásával folytatódott a szakmai program. Az elmúlt évekhez hasonlóan idén is kiadós ebéddel és vidám nótázással zárult a piknik programja. A Társulat és a résztvevők részéről hatalmas köszönet illeti az OMBKE helyi tagságát, akik a nap folyamán lelkes vezetőink voltak és az ebéd során gondoskodtak az finom vaddisznópörkölt és

jobbnál jobb nedűk asztalra kerüléséről. A nagy sikerű Geológus piknik jövőre is szeretettel várja a kikapcsolódni vágyókat!

CSOMOR Tibor Áron

„Bányászat és környezet — harmóniában” XIII. HUNGEO, Pécs

A Magyarhoni Földtani Társulat 1996 óta szervezi a magyar földtudományi szakemberek világtalálkozóját, a HUNGEO-t. A találkozót megálmodó és megvalósító földtudományi szakemberek a rendezvény kiindulását az alábbiakban fogalmazták meg.

A HUNGEO:

1. biztosítson lehetőséget arra, hogy a Magyarországon, a szomszédos államokban és a nagyvilágban szétszórta élő magyar földtudományi szakemberek egymás munkáját megismerhessék és támogathassák;

2. mozdítsa elő az egyes földtudományi szakterületek és régiók közötti együttműködést;

3. aktívan vegyen részt az egységes magyar földtudományi terminológia és korszerű oktatási anyagok kidolgozásában;

4. támogassa a szakmai ifjúsági programok megszervezését, és az azokhoz kapcsolódó kiadványok megjelenítését.

A debreceni találkozó döntése értelmében, a korábban évenként, majd két esztendőnként megszervezésre kerülő rendezvényre ez alkalommal három év elteltével került sor. Ennek apropóját az alapításának 650 éves évfordulóját ünneplő Pécsi Egyetem, és ezen belül a 25 éves Természettudományi Kar ünnepi rendezvénysorozatához történő kapcsolódás mellett, a választott tematika aktualitása szolgálta.

A földtudományok elmúlt 3 évének eredményeit bemutató hagyományos témák mellett, kiemelkedő szerepet kapott az ásványi nyersanyagok kutatásának, kitermelésének és a környezet megóvásának harmóniájára történő figyelemfelhívás. A földtani, bányászati és környezetvédelmi ismeretek széles körű bemutatása, az elkerülhetetlen konfliktushelyzetek megbeszélése és azok közös megoldásainak keresése biztosíthatja a természeti erőforrásokkal történő fenntartható gazdálkodást, a gazdaság és társadalom fejlődése érdekében. E közös célokat szolgálták a plenáris és a szekció előadások témakörei, az elő- és utókirándulások helyszínei.

A XIII. világtalálkozó programja augusztus 16-án egy napos előkirándulással kezdődött, majd 17-én plenáris ülés, 18-án szekció ülések voltak a Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Karának épületeiben (Pécs, Ifjúság útja 6.). Augusztus 19–20-án kétnapos kirándulást tettünk a Mecsek és a Villányi-hegység környezetében.

A rendezvényre hat országból (Ausztrália, Kanada, Magyarország, Nagy Britannia, Románia és USA) több mint száz regisztrált szakember és számos, meghívott vendég volt hivatalos. A félszáz előadást és 15 poszter bemutatását két napon keresztül egy plenáris ülésen, három előadás és egy poszter szekcióban hallgatták meg a szakemberek. A témakörök a következők voltak: földtan, bányászat, környezet- és természetvédelem, meteorológia, geodézia, földrajz, informatika, tudománytörténet és oktatás. Különösen szép számmal képviseltette magát a földtan, a bányászat és a környezetvédelem mellett a meteorológia, utóbbin belül a klímaváltozással kapcsolatos témák.

A plenáris ülést megelőzően sajtótájékoztatóra került sor, amelyen a házigazda egyetem részéről GÁBRIEL Róbert dékán, a Duna–Dráva Nemzeti Park Igazgatóságtól ZÁVOCZKY Szabolcs és a MFT elnöke, BAKSA Csaba vett részt. A média képviselői élénk

érdeklődést tanúsítottak, a jelenlévőkkel több rádió és TV riportot is készítették.

A plenáris ülésen, a Himnusz elhangzását követően PÁVA Zsolt Pécs polgármestere, GÁBRIEL Róbert dékán és ZÁVOCZKY Szabolcs köszöntötte a találkozó résztvevőit. BAKSA Csaba elnöki megnyitóját követték a szakmai előadások. Az ülés első két blokkjának előadásai a térség földtani, bányászati, környezetvédelmi, meteorológiai és hidrológiai kutatásainak eredményeit mutatták be, míg a harmadik blokkban a jubiláló Egyetem földtudományi oktatásának történetéről, hazai és távol-keleti tapasztalatairól hangzottak el előadások. Ezt követően zenei bemutatóval egybekötött megemlékezés tisztelt az idén 500 éves reformáció előtt.

Másnap három teremben, párhuzamosan folytak a szóbeli előadások, majd a poszterek bemutatásai következtek.

Az első teremben 12 meteorológiai előadás hangzott el, amelyek a meteorológia témaköreit érintették: radar meteorológia, felhőfizika, planetáris határréteg, éghajlat modellezés, valamint városklíma. Az előadók az következő intézményekből érkeztek: ELTE, SZTE, PTE, EKE. Az előadásokat követően vita is kialakult, és számos építő jellegű kritika és hasznos tanács is elhangzott. Ez nagyon hasznos volt a többségükben tudományos karrierjük éppen megkezdő előadók számára. A jövőt illetően biztatónak tűnik, hogy az előadók többsége fiatal kutató volt. Ennek megfelelően az előzetesen meghirdetett Hajdú-Moharos József – HUNGEO Ifjúsági Díjra hatan pályázhattak. E szekció levezetésében közreműködő levezető elnökök (GERESDI István, MIKA János, WEIDINGER Tamás) e kitüntető díjra DIAN Csengét javasolták, aki „A felszínhőmérsékleten alapuló hősziget-intenzitás és a lokális klímazónák kapcsolata Budapesten” címen tartott érdekes előadást.

A második teremben szintén 12 előadás hangzott el, három blokkban. Az első blokkban a rendezvény környezetének földtanával foglalkozó előadások kerültek bemutatásra. Itt hangzott el Kis Annamária fiatal kutató-oktató kitűnő előadása a „Mórággyi granitoidok összehasonlító U-Pb kormeghatározása cirkonkristályokon” címmel, amelyet az előadásblokkok levezető elnökei (KONRÁD Gyula, BUDAI Tamás, UNGER Zoltán) és a hallgatóság szintén Hajdú-Moharos József – HUNGEO Ifjúsági Díjra javasolták. A második blokkban hazai zeolitos riolittufa, bentonit, tőzeg és a felszín alatti vizek, továbbá egy ausztráliai tó üledékeinek komplex kutatásának eredményei, valamint egy elméleti témájú előadás, a konkréciónak kialakulásának új mechanizmusáról került bemutatásra. A tudománytörténeti blokk három előadása a kalotaszegi gipszbányászatról, Göran WAHLENBERG munkásságáról és a magyarországi tájzsemlélet felekezeti aspektusairól.

A harmadik teremben a bányászat és geodézia, környezet- és természetvédelem, valamint földrajzi oktatás szakterületeit érintették. A levezető elnökök (HUSZÁR László, HEVESI Attila és MÁDAI Ferenc) véleménye szerint mindegyik előadás színvonalas volt. A bányászati témájú előadások a környezetvédelemhez is kötődő jogi szabályozás EU-szintű lehetőségeiről, illetve a fejlett technológiák alkalmazását lehetővé tevő geodéziai alkalmazásokról szóltak. Több előadás érintette közvetlenül a nyersanyag-kitermelés és környezetvédelem/természetvédelem többféle módon megjelenő kapcsolatát. A harmadik blokkban a klímaváltozás környezeti hatását bemutató, valamint a régészeti kutatásokat segítő földrajzi témájú előadás hangzott el, végül két jeles professzor értékelte a földrajz oktatás helyzetét, jelentőségét és jövőbeni lehetőségeit.

Az előadásokat követően a poszterek bemutatására került sor. A 14 poszter a földtan, földrajz, környezetvédelem, informatika és meteorológia témakörét érintette. Két poszter (CHPM 2030 és Unexmin) is foglalkozott a társulat részvételével futó EU2020-as projekt témával.

Az két ülésnapot követően került sor a HUNGEO TOP megbeszélésre, ahol a felkért levezető elnökök megbízottjai értékelték az elhangzott szekció előadásokat és poszter bemutatókat, majd előterjesztették javaslatukat a Hajdú-Moharos József – HUNGEO Ifjúsági Díjra. A fiatal előadók kategóriában két díjazott: Kis Annamária (földtan) és Dian Csenge (meteorológia) vehette át a díszoklevelet és a vele járó pénzjutalmat. Poszter kategóriában, az egyetlen pályázó miatt, nem osztottak díjat. A jelenlévők javaslatot tettek következő világtalálkozó időpontjára és helyszínére. Javaslatok hangzottak el a világtalálkozó 2 vagy 3 év múlva történő megrendezése mellett, helyszínül Miskolc vagy Kolozsvár került szóba.

Az üléseket fogadás zárta, ahol KOMLÓSSY György, a HUNGEO egyik alapító tagja mondott pohárköszöntőt. Ezután a „Vivát Bacchus” férfi énekegyüttes lépett fel, vidám bordalaival megalapozva az est jó hangulatát.

Az 1 napos előkirándulásra, illetve a 2 napos utókirándulásra Péccsett, valamint a Mecsek és a Villányi-hegység tágabb környezetében került sor. A kirándulási napokon felkeresett helyszínek a földtudományok széles spektrumán túl kultúrtörténeti emlékeket is érintettek.

Az előkiránduláson meglátogattuk hazánk egyik legnagyobb működő andezitbányáját Komlón, ahol egy robbantásos jövesztés megtekintése mellett POZSÁR Sándor üzemvezető bányamérnök ismertette a külszíni bányászat és a környezetvédelem harmóniáját bizonyító kőbányászatot. Komló után Péccsett, a Dömör-kapunál (panoráma a Karolina külfejtésre, Széchenyi aknára) és a Tettye környékén (Havi-hegyi tanösvény) folytattuk kirándulásunkat KONRÁD Gyula geológus, majd HAVASI Ildikó (Mésztufa-barlang) és KOMLÓS Attila (Pintér-kerti Arborétum) környezetvédelmi szakértők, továbbá Henzel Péter (Tettye-forrás, városi vízellátás) hidrogeológus vezetésével.

Az utókirándulás első napján földtani és bányászati érdekességekhez (Máriagyűdön a Szabolcsi-kőfejtő, a Beremendi-kőbánya, a Nagyharsányi szoborpark, Villányban a Templom-hegyi tanösvény) kalauzoltak el KONRÁD Gyula és BUDAI Tamás geológusok, de kulturális élményekkel is gazdagodhattunk (máriagyűdi Kegyhely, beremendi Megbékélés kápolna, mohácsi Nemzeti Emlékhely) KOMLÓS Attila, HAVASI Ildikó és VARGA György (Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatósága) közreműködésével. A szakmai programot Villányban, a Polgár Pincészetben kulináris élményekkel fejeztük be, megismervén a híres borvidék pincészetében Villány néhány jellegzetes borát.

Az utókirándulás második napján három látványos helyszínt tekintettünk meg. Kővágószőlősen NÉMETH Gábor bányamérnök mutatta be az uránérc-bányászattal kapcsolatos reaktivációs munkálatokat, a felszín alatti és felszíni vizek, a bányavágatok, a meddőhányók és zagyatározók radioaktivitásának csökkentésére, a környezetre gyakorolt egészségügyi határok betartására és a táj esztétikai helyreállítására, karbantartására tett erőfeszítéseiket.

Ezt követően Szigetváron, PAPP Norbert társadalomföldrajz tudós mutatta be Szulejmán sírjának felkutatásával kapcsolatos komplex földrajzi, földtani, régészeti kutatásait, azok eredményeit. Vezetésével meglátogattuk a Magyar-Török Barátság Parkot, majd sétát tettünk a szigetvári Várban és a történelmi belvárosban.

Utolsó úti célunk Szaporca volt, a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság által létrehozott és üzemeltetett Ós-Dráva Látogatóközpont. Itt, WÄGNER László tájegységvezető mutatta be azt az interaktív kiállítást, amely Ormánság természeti értékeit és hagyományait ismerteti. A bemutató végén az Igazgatóság szürkemarha gulyással vendégelt meg a kirándulás résztvevőit.

A XIII. HUNGEO világtalálkozó fővédnöke ÁDER János Magyarország államelnöke; védnökei PÁVA Zsolt, Pécs város

polgármestere, BÓDIS József a rendezvénynek helyszínt adó Pécsi Tudományegyetem (PTE) rektora, GÁBRIEL Róbert a PTE Természettudományi Karának dékánja, LOVÁSZ László, az MTA elnöke és KOCIS Károly, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság elnöke volt.

A rendezvényt sorozat szervezése széleskörű összefogással történt, a következő partnerek szakmai közreműködésével: PTE Természettudományi Kar, Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatósága, Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság, Magyar Földrajzi Társaság, Magyar Geofizikusok Egyesülete, Magyar Hidrológiai Társaság, Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat, Magyar Meteorológiai Társaság, Magyar Természettudományi Társulat, Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület.

A világtalálkozó létrejöttének szponzorai: a MOL Nyrt, a Mecsekérc Zrt, a Pécsi Tudományegyetem Földtudományok Doktori Iskola és a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatósága.

A HUNGEO 2017 rendezvényre két nyomtatott kötet jelent meg: 1. a tudományos programokat és az előadások összefoglalóit tartalmazó kötet (szerk. CSERNY T., ALPEK B. L.), ISBN 978-963-8221-66-7;

2. az elő- és utókirándulások kirándulásvezetője (szerk. KONRÁD Gyula, BUDAI Tamás, CSERNY T., ALPEK B. L.), ISBN 978-963-8221-67-4.

Ezen kívül, elektronikus formában elkészült, és a Magyarhoni Földtani Társulat honlapján megtalálható közel 40 dolgozatot tartalmazó cikkgyűjtemény (szerk. CSERNY Tibor, ALPEK B. Levente), ISBN 978-963-8221-68-1.

A HUNGEO 2017 világtalálkozón CSERNY Tibor által készített fényképfelvételek a www.hungeo.hu honlapon megtalálható linkeken keresztül elérhetők.

*CSERNY Tibor MFT főtitkár
a XIII. HUNGEO titkára*

OMBKE hírek

Idén ünnepli az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület megalakulásának 125. évfordulóját. Ebből az alkalomból nagyszámú résztvevővel és rangos személyiségek jelenlétében Selmezbányán a Szent Katalin templomban és az Akadémián elhelyezett emléktáblánál megható és magasszínvonalú megemlékezést tartottak. Ezen részt vett Társulatunk elnöke, aki a szervezők felkérésére az alábbi köszöntővel tisztelgett az évforduló alkalmából:

Tisztelt KÖVÉR László Házelnök Úr!

Vázsenáj panyi magisztra Nagyvezsda BABIAKOVÁ, primátorka Banskkej Styavnyice!

Hölgyeim és Uraim!

Kedves Kollégák!

Nagy öröm és megtiszteltetés számomra, hogy ezen a szakrális helyen, a régi magyar ércbányászok védőszentjének nevét viselő Szent Katalin templomban, történelmi légkörben köszönhetem testvéregyesületünket, megalakulásának 125. évfordulóján.

A XIX. század elején megindult nemzeti eszmélés nemcsak a politikában, de a tudományokban, főként a természettudományokban is felgyorsította azt a folyamatot, amelynek során részben ma is működő tudós társaságok, egyesületek alakultak lelkes hazafiak kezdeményezésére. Ennek csírát már korábban is nyomon követhetjük, de igazából ez a folyamat csak 1840. körül bontakozhatott

ki. A Magyar Orvosok és Természetvizsgálók Vándorgyűlései mintegy katalizátorként működtek, és lökést adtak több természettudományokkal és bányászattal foglalkozó társulat, egyesület megalakulásának. 1841-ben született meg a Magyar Királyi Természetudományi Társulat, 1848-ban a Magyarhoni Földtani Társulat (MFT), 1866-ban az Országos Erdészeti Egyesület (1851. Ungarischer Forstverein utóda) és nem utolsósorban 1892-ben az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület (OMBKE). Ezek a szakmai egyesületek a mai napig eredményesen működnek, bár lombjaikat a történelem viharai időnként megtépázták, de a mélybe nyúló gyökerek segítségével ezeket átvészelték, és tevékenységükkel bizonyítják, hogy évszázadokon átívelő létük nem volt hiábavaló és szolgálják nemcsak a szűkebb szakmai, de az egész magyar társadalom érdekeit.

Mi, a Magyarhoni Földtani Társulat nevében a legnagyobb elismeréssel és kollegiális szeretettel köszöntjük a közös történelmi Alma Mater színhelyén testvéregyesületünket. Kívánunk a további évtizedekre sikeres szakmai építőmunkát, a jelenlegi negatív bányászati konjunktúrából való mielőbbi kilábalást, és a társadalmi paradigma mielőbbi előnyös megváltozását annak érdekében, hogy a hazai föld kincsei mindannyiunk számára, magyar bányászati tevékenység révén hasznosuljanak.

Hölgyeim és Uraim!

Engedjék meg, hogy Társulatunk Elnöksége nevében ezen ünnepi alkalomból átadhassam az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Elnökségének ezt az Emléklapok és Oklevelet, amely reményeim szerint szimbolizálja összetartozásunkat, közös gyökereinket, hagyományainkat és reményt adhat arra, hogy a közelmúltban általunk kezdeményezett és tíz egyesülettel megalakított Földtudományi Civil Szervezetek Közössége révén bizakodással nézhessünk a közös szakmai munkával kiteljesedő jövőbe.

Ehhez kívánok minden jelenlévőnek, a kollégáinknak jó egészséget, Isten áldását és nem utolsó sorban

Jó szerencsét!

BAKSA Csaba

HORN János

Személyi hírek

Gyász hírek

Fájdalommal tudatjuk, hogy Dr. GYARMATI Pál (sz. 1935) tagtársunk és Dr. VÖRÖS István (sz. 1933) kollégánk elhunyt.

Nyugodjanak békében!

Emlékük szívünkben és munkáinkban tovább él!

Könyvismertetés

DOBOS Irma és SCHEUER Gyula: Néhány jelentős hazai és külföldi gyógyvíz hidrogeokémiája

A Magyar Hidrológiai Társaság 100. évfordulójára magánkiadásban jelent meg tavaly év végén az A/4 formátumú 126 oldalas könyv.

A szerkesztők rövid életrajza a könyv 8. oldalán olvasható.

A kötetben több mint 15 éves kutatás eredményét foglalták össze a szerzők, öt egymástól független, de egymást kiegészítő, a

korábbi években már megjelent tanulmányokból. A célkitűzés szerint elsősorban a hazai termálkarsztvizeket vizsgálták és hasonlították össze hasonló és eltérő földtani adottságokkal, illetve több esetben valamelyik tengervíz jellegével. Egyes esetekben a medenceüledék ásvány- és gyógyvizeinek vizsgálati eredményét is hozzákapsolták a kutatásaikhoz.

A könyv az alábbi fő fejezetekre tagozódik:

— A kutatásban élenjárók

— A Rába-völgyben a Sárvár–Rábasömjén környékének és a Duna–Tisza-köze déli határmenti hévízkútjainak makro- és mikroelemeinek összehasonlító vizsgálata

— Egyes hazai konyhasós vizek makro- és mikroelemei összehasonlító néhány külföldi előfordulással

— Szénsavas források, kutak makro- és mikroelem vizsgálata Parádsasváron és Parád környékén

— Komárom és Esztergom között Szlovákiával közös Duna szakaszon feltárt hévizek hidrogeokémiai összehasonlító vizsgálata

— Karlovy Vary (Karlsbad, Csehország) világhírű gyógyforrásai.

Utóbbi fejezet ismerteti a gyógyfürdő történelmi múltját, ami az 1300 évekre nyúlik vissza, amikor IV. Károly német–római császár és cseh király szarvast üldözve felfedezte a Teplá-folyó medrében gejzirként 6–8 méter magasra feltörő forró víz forrásokat és a monda szerint 1350-ben elrendelte a fürdő létesítését.

Minden fejezet végén bő irodalomjegyzék található.

A szerkesztők igen gazdagon illusztrálták a könyvet, amely 10 fekete-fehér, 46 színes fényképet, 23 táblázatot, 38 ábrát tartalmaz.

Ez a könyv hiánypótló, ugyanis ilyen részletes, dokumentált szakmai anyag e szakterületről még nem jelent meg.

A kiváló minőségű könyv a PR-Innovation nyomda dolgozóinak munkáját dicséri.

Egyetlen „szépséghibája” a könyvnek, hogy viszonylag kevés (100) példányban jelent meg, de már olvasható az MTA, az Országgyűlés az MBFSZ és az MFT könyvtárában.

Horváth Róbert, Srágli Lajos, Tóth János: Az 1956-os forradalom az olajiparban

A szerzők ugyan eredetileg 2006-ban kívánták megjelentetni művüket, de technikai okokból — szerintem szerencsére — 2017-ben jött ki a nyomdából, ezzel is emlékezve az első letartóztatások időpontjára (1957. február 20., Pollok László).

Ez a mű — mint TÓTH János az előszóban írja — „szerény kárpótlás a nagyrészt elmaradt szerény igazságtétel, a sok igazságtalanság, jóvátehetetlen események után”. Bár korábban már HORN János szerkesztésében jelentek meg a korra vonatkozó információk, de a kötetben új riportok is szerepelnek, ami elsősorban annak köszönhető, hogy az „első szerző” (HORVÁTH Róbert) mellé felsorakozott SRÁGLI Lajos és TÓTH János, akik már 1991-ben elkezdték a kutatást. Magam abban az időben több szállal is kapcsolódtam az olajkutatáshoz: 1955-ben, mint III. évfolyamot befejezett olajmérnök hallgató Babócsán voltam gyakorlaton, ahol, mint dr. LAKLIA Tibor szintén ez évben megjelent „Babócsa története időrendben” c. könyvében írta „Babócsa 1955 áprilisában felkerült a magyar szénhidrogén termelés térképére”. Ott nagyon sok olajipari szakemberrel volt szerencsém megismerkedni. Majd 1956 nyarán egy olajipari szakmai csoport utazott Ploiesti-be és egy páran, mint IV. évfolyamot végzettek utaz-

hattunk az olajmérnökökből álló csapattal. 1957-es végzésem után mélyfúró vállalatnál kezdtem dolgozni, és kapcsolatban voltam több olajipari szakemberrel és tőlük hallottam a letartóztatásokról.

Ezt a könyvet az Olvasó nem tudja letenni. Tisztelettel adózik a könyvben szereplő meghurcoltak iránt, mert olyan hihetetlen megaláztatásokban, kínzásokban volt részük, amit el sem tudunk képzelni. A vállalatok szadisták voltak, sajnos a könyv nem utal, a későbbi büntetésükre, sőt annak esetenkénti elmaradásáról tesz említést, „... egy gellénházi személy, aki több 1956-os forradalmár és családjá életét keserítette meg ...a rendszerváltás után sem indult ellene eljárás, sőt elismert íróként, művészként távozott el”.

A 201 oldalas (A/4 formátumú) könyv UNGVÁRY Krisztián történész és TÓTH János előszavával kezdődik, majd HORVÁTH Róbert bevezetését követi TÓTH János „Történelmi háttér. Emberi sorosok” c. írása.

Érdekes történet TURKOVICH György „Feljegyzés” című 4 oldalas írása, akit 1955. november 1-jei hatállyal, erőszakkal felrendeltek az Állami Ellenőrzési Minisztériumba, és akinek három beosztottja volt, LOVÁSZ Károly vegyészmérnök, KISS Sándor közgazdász, CZINKI Imre közgazdász (nem véletlen, hogy az első kettő korán, infarktusban halt meg).

A munkába bevonták KERTAI Györgyöt, BÁN Ákost és ALLIQUANDER Ödönt, akik nem voltak hajlandók azt az anyagot szolgáltatni amit „elvártak”, sőt CSABAI iparigazgató és BENCZE László neve is szerepelt azon a listán, ami HÁZI Árpád miniszternél volt, akiket ezért felelősségre kell vonni. A mások által vállalt „anyag” (jegyzőkönyv, lezáró értekezés) megbeszélését október 25-re tűzték ki. Félő volt letartóztatásuk, de megmentette őket az 1956-os forradalom kitérése.

Ezt követően az alábbi fejezetek olvashatók:

SRÁGLI L., TÓTH J.: A MAJERSZKY-per és körülményei

SRÁGLI L.: BUDA Ernő és társai ügye

SRÁGLI L.: Konceptiós perek és perindítási kísérletek a magyarországi olajiparban

Riportok (zárójelben a készítés dátuma)

FARKAS Béla okl. bányamérnök (2001)

Dr. KORIM Kálmán okl. geológus (1991)

POLLOK László okl. gépészmérnök (2006)

Dr. VÁRSZEGI Lajos jogász (1993, 1995)

FARKAS Aladár gázfogadó-állomás kezelő (időpont nincs)

GELLÉN Antal telefonszerelő, karbantartó (2016)

KISS Jenő pedagógus a rendszerváltás után az első gellénházi polgármester (2016)

KÁNTÁS Károly geofizikus és fiai István, János (időpont nincs)

Dr. KORIM Kálmánné (1999)

Mellékletek

Képjegyzék

A jelentős szakmai tartalommal bíró, sok eredeti dokumentumot közlő, kiváló minőségben készült könyv szerkesztője TÓTH János, a nagyon ízléses fedélterv és nyomdai szerkesztő VARGA Gábor György, a nyomdai munkák a Pátria Nyomda Zrt. (Budapest) dolgozóit dicséri.

A könyv a Magyar Olaj- és Gázipari Múzeum Közleményeinek 31. száma, kiadója a Magyar Olaj- és Gázipari Múzeum (Zalaegerszeg).

A könyv Zalaegerszegen a Magyar Olaj- és Gázipari Múzeumban (8900 Zalaegerszeg, Wlassics Gyula u. 13.; tel.: +36 92 313-632; e-mail: moim@olajmuzeum.hu) és Budapesten a Fekete Arany Klubban (1111 Budapest, Bartók Béla u. 34.; tel.: +36 30 322-6131; e-mail: fak.pub@gmail.com) szerezhető be.

LAKLIA Tibor: Babócsa története időrendben

Aki nem tudná első hallásra a térképen elhelyezni Babócsa a déli határ közelében a csodálatos Duna–Dráva Nemzeti park területén fekszik. Ma már az Európa hírű nárciszosáról híres, a község címerében is megjelenik a nárciszt tartó arany griff madár. A bányászok és geológusok számára, más jelentőséggel bír.

2017 márciusában a Magyar Olaj- és Gázipari Múzeum Közleményei 51. kötetében jelent meg Dr. LAKLIA Tibor szerkesztésében „Babócsa története időrendben” c. könyve azon községről, mely 1955 áprilisában felkerült a magyar szénhidrogén-termelés térféjére.

A ROSTA Ferenc és SZÜCS László főfúrómester vezette fúrócsapat a GB–2 (Görgeteg–Babócsa) jelű fúrási ponton földgázt talált. Ez az év számomra is örökké emlékezetes maradt, mert mint III. évet végzett olajmérnök hallgató egy hónapos gyakorlatomat 1955 júliusában Babócsán töltöttem ahol két fúróberendezés dolgozott. A másik berendezésnél KRISZTEK főmester irányította a munkát. Nagyon sok olajipari vezetőt ismerhettem meg ott. 2007-ben családommal Babócsán jártunk, egy csodálatos új községet találtam.

LAKLIA Tibor Babócsa iránti „szerelme” régóta ismert. A most megjelent könyv 54 irodalomjegyzéket sorol fel, és ebből négynek ő a szerzője.

A könyv szerzője nemcsak hazánkban elismert kiváló gázipari elméleti és gyakorlati szakember, de kiváló történész is, amit eddig is bizonyított, de ez a könyv tette fel az „I” betűre a pontot.

A könyv ajánlását TÓTH János, majd az „Előszó”-ban a szerkesztő írja meg, hogy mi vezérelte e könyv megírását.

Ezt követően az alábbi fejezetek olvashatók:

I. Óskor, kelták–rómaiak –456

II. Avarok és dél-szláv migráció 456–800

III. A IX. század: a nagy változások kora 800–894

IV. A honfoglalás és az új rend 894–1010

V. A „Tibold korszak” három évszázada 1010–1395

VI. A Marczaliak Babócsa új urai 1398–1495

VII. A Báthoriak Babócsán 489–1566–1605

VIII. Török világ Babócsán 1566–1690

IX. Másfél évszázad, öt birtokos 1690–1842

X. A gróf Somssich család Babócsán 1842–1945

XI. A mi századunk – két világháborúval 1810–2010

Függelék

132 oldalon a könyvben szereplő családokról, a vasútról, a sportról, a „határsáv”-ról, a gáziparról, a Rinya-patakról írva egy történelmi séta keretében mutatja be Babócsát.

Forrásjegyzék

A Magyar Olaj- és Gázipari Múzeum rövid története

Színes fotók.

A szerkesztésben közreműködött SZILÁGYI Teréz, SZÉP András és TÓTH János, a kiváló nyomdai munka a Pátria Nyomda Zrt. (Budapest) dolgozóit dicséri.

A könyv megvásárolható a Magyar Olaj- és Gázipari Múzeumban (8900 Zalaegerszeg, Wlassics Gyula u. 13.; tel.: +36 92 313-632; e-mail: moim@olajmuzeum.hu) és a Fekete Arany Klubban (1111 Budapest, Bartók Béla u. 34.; tel.: +36 30 322-6131; e-mail: fak.pub@gmail.com).

HORN János

Arany János és a Magyarhoni Földtani Társulat

A Magyar Természettudományi Múzeum Tudománytörténeti Gyűjteményében található 3 levél, mely a Magyarhoni Földtani Társulat és a Magyar Tudományos Akadémia közötti korai kapcsolatra utal.

Az első képen, jeles költőnk Arany János főtitkár 1872. május 4-én aláírásával nyugtatja a Magyarhoni Földtani Társulat által az Akadémia Könyvtárának megküldött három kiadványa vételét. A kiadványok betűhíven „A magyarhoni földtani Társulat Munkálatai III. IV. V. köt.”-et.

A második képen, egy megbízási levél, melyben az Akadémia főtitkára 1872 augusztus 10-én jelzi, hogy „a tulsó lapon megnevezett könyvkereskedőnek az ide mellékelte jegyzékben kitétt könyvek a végett adattak át, hogy azokat rendeltetésük helyére juttassa”. Itt is szerepel a költő aláírása.

A harmadik levél azon könyvkereskedőnek, EGGENBERGER Ferdinándnak szól, aki az Akadémia által megküldendő könyveket kézbesíti, megint betűhíven „a magyarhoni földtani társulatnak. Pest.” A könyvek külön-külön sorban: „Mathem. Értekez. VI. VII.; Természetud. Értek. XVII XIX új: I–VIII sz.; Almanach. 1870.1871; Értesítő. 1870: 1-18. 1871: 1-9 sz.”

Ki kell emelnünk Arany János jól olvasható és különlegesen szép, a betűsor alatti jellegzetes félköríves vonallal záródó aláírását. Továbbá azt, hogy titulusként nem titkokot (sok jubileumi megemlékezésben így szerepel megbízása), hanem főtitkárt ír.

Arany János születésének 200. évfordulóját ünnepeljük. Úgy vélem, ez értékes történeti dokumentumok közreadásával érdemes nekünk is megemlékeznünk arról, hogy Társulatunk kapcsolatban volt egyik legnagyobb nemzeti költőnkkel, akadémiai tisztsége révén pedig a Magyar Tudományos Akadémiával.

KECSKEMÉTI TIBOR

